

Vergaderjaar 2024–2025

29 826

Industriebeleid

32 813

Kabinetsaanpak Klimaatbeleid

Nr. 233

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI EN
DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN
WATERSTAAT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 februari 2025

Met een maatwerkafpraak met Tata Steel Nederland (TSN) wil het kabinet de verduurzaming en het schoner worden van de staalproductie in de IJmond helpen realiseren. In dit kader heeft TSN in november 2023 haar aangepaste Groen Staal plan ingediend. Dit plan is gericht op schone, groene, circulaire staalproductie in de IJmond. In april 2024 is door het vorige kabinet het onderhandelingsmandaat voor een maatwerkafpraak met TSN vastgesteld.¹ Op 28 mei 2024 heeft de Tweede Kamer plenair over de toekomst van Tata Steel gedebatteerd. In dit debat is een zo spoedig mogelijke verbetering van gezondheid als essentieel onderdeel benadrukt, net als het voorkomen van oversubsidiëring.

Op basis hiervan is namens het kabinet gestart met de onderhandelingen met TSN om te komen tot een Joint Letter of Intent (JLOI) en uiteindelijk een bindende maatwerkafpraak. De hoofddoelen van deze (beoogde) maatwerkafpraak zijn het zo snel mogelijk realiseren van bovenwettelijke gezondheidsverbetering in de directe leefomgeving en versnelde verduurzaming.

De Tweede Kamer is tussentijds geïnformeerd over de voortgang van deze onderhandelingen met TSN tijdens (vertrouwelijke) technische briefings op 16 mei 2024, 2 juli 2024, en 16 oktober 2024. Graag informeren wij u via deze brief over de maatwerkafspraken met TSN, enkele recente ontwikkelingen die hieraan raken en de vervolgstappen.

Het is van belang om te benadrukken dat de alinea over de stand van zaken van de onderhandelingen met TSN, gelet op de lopende onderhandelingen en de mogelijke koersgevoeligheid, strikt vertrouwelijk is. Deze alinea is dan ook geen onderdeel van deze openbare brief, maar is wel in te zien in een vertrouwelijke versie van deze brief die ter inzage ligt bij de

¹ Kamerstukken II 2023–2024 29 826, nr. 209

griffiers van de commissies van KGG en lenW voor Kamerleden die een insidersverklaring hebben getekend. In de eerder aan de Kamer gezonden brief staat hierover meer informatie.

Inzet en doelstellingen

Het doel van de maatwerkafpraak met TSN is tweeledig: 1) het zo snel en zo ver mogelijk reduceren van de impact van het bedrijf op de gezondheid van omwonenden, zowel in termen van emissies, immissies als hinder en 2) additionele reductie van de CO₂-uitstoot. Hiervoor worden één hoogoven en één kookgasfabriek vervangen door een Direct Reduction Plant (DRP) en Electric Arc Furnace (EAF), gecombineerd met bovenwettelijke milieumaatregelen. Hierbij is het van belang dat TSN zicht heeft op een duurzaam lange termijn verdienmodel. Dit, zodat in Nederland hoogwaardige staalproductie en de strategische en economische waarde daarvan (zoals innovatiekracht, bijdrage aan lokale economie en werkgelegenheid) behouden blijven. In de maatwerkafpraak willen we afspraken maken over welke bovenwettelijke maatregelen worden genomen op milieugebied, hoeveel extra CO₂-uitstoot wordt gereduceerd, en wat de eventuele bijdrage van de staat daaraan is.

Concreet is de inzet voor de maatwerkafspraken met TSN om te komen tot de volgende doelen in 2030:

1. Vermindering van de impact op de lokale gezondheid en het milieu door:
 - reductie van de hoeveelheid van het bedrijf afkomstige fijnstof in de omgeving;
 - reductie van NO₂-uitstoot van diffuse bronnen op grondniveau;
 - reductie van piek en tonaal geluid;
 - reductie van geuroverlast; en
 - reductie van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), waaronder PAK²-uitstoot
2. Vermindering van 5 Mton van de CO₂-uitstoot; Dit betekent 40% reductie van de CO₂-uitstoot van TSN in IJmuiden ten opzichte van de basisuitstoot van 12,6 Mton zoals afgesproken in de EOP.³
3. Reductie van minimaal 38% van de stikstofuitstoot, ten opzichte van 2019 (in combinatie met reeds genomen maatregelen⁴).

Stand van zaken

Voor Kamerleden die een insidersverklaring hebben ondertekend is deze alinea in te zien in de vertrouwelijke brief die ter inzage ligt bij de griffies van de commissies van KGG en lenW.⁵

Ontwikkelingen en risico's

Terwijl de gesprekken over de maatwerkafpraak lopen, is een aantal externe omstandigheden veranderd. De Europese staalindustrie staat onder druk vanwege hoge energieprijzen in Europa en de toegenomen import vanuit China tegen zeer lage prijzen. Ook de recent door de Verenigde Staten aangekondigde importheffing op staal zal impact hebben op de Europese staalmarkt. Daarbij heeft de Duitse industrie en specifiek de auto-industrie het moeilijk. Deze industrie is een afnemer van het hoogwaardige staal van TSN. Deze ontwikkelingen verslechteren de concurrentiepositie van de staalindustrie en de financierbaarheid van de

² Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen

³ Herziene Expression of Principles Tata Steel Nederland | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

⁴ Het roadmap+ programma, zie Roadmap Plus | Tata Steel

⁵ Kamerstuk 2025 29 826, nr. 232

transitieplannen in algemene zin in Europa. TSN heeft in het licht van deze marktomstandigheden bezuinigingen aangekondigd, zodat het verdienvermogen van het bedrijf op orde blijft en er doorgedaan kan worden met het investeren in de groene transitie en vermindering van de impact op de gezondheid en leefomgeving.

Als onderdeel van reeds goedgekeurde staatssteunverzoeken, zoals voor Saarstahl in Duitsland⁶ en ArcelorMittal in Frankrijk⁷, vereist de Europese Commissie (EC) een ambitieus ingroeipad voor het gebruik van groene waterstof. Gezien de huidige hoge prijzen voor groene waterstof lijkt dit zeer uitdagend.⁸ ThyssenKrupp in Duitsland heeft al aangekondigd hun verduurzamingsplannen in deze uitdagende tijden te heroverwegen vanwege grote onzekerheden op technische, economische en politieke randvoorwaarden. ArcelorMittal heeft aangegeven pas te willen investeren als de EC duidelijkheid geeft over de toekomst van de staalindustrie. Dit gaat dan onder meer over de overcapaciteit op de wereldmarkt, de energiekosten in Europa, de ontwikkeling van waterstof en CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism). De EC heeft onlangs «A Competitive Compass for the EU» gepubliceerd waarin meer nadruk wordt gelegd op de competitiviteit van Europa. De Nederlandse overheid staat in nauw contact met de EC over de invulling hiervan.

Specifiek in Nederland leidt een grotere stijging van de netwerktarieven dan in de ons omringende landen tot een concurrentienadeel ten opzichte van andere Europese staalfabrikanten. De nationale CO₂-heffing is een instrument bedoeld om bedrijven te prikkelen om te verduurzamen, maar Tata Steel geeft hierover aan dat ook de CO₂-heffing leidt tot een verslechterde concurrentiepositie binnen Europa en beperking van het verdienvermogen. Dit creëert een ongelijk speelveld en bemoeilijkt de financierbaarheid van het Groen Staal project. Dit kan effect hebben op het maken van een bindende maatwerkafpraak. De netwerktarieven zijn onderdeel van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Bekostiging elektriciteitsinfrastructuur. Dit IBO moet leiden tot concrete beleidsopties die bijdragen aan ons concurrentievermogen en de betaalbaarheid.

Ook op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving zijn er bij TSN recente ontwikkelingen. Deze hebben betrekking op de bestaande installaties, die ook van invloed zijn op (de scope van de) maatwerkafspraken, zoals bij de Kookgasfabrieken. Een maatwerkafpraak bevat per definitie bovenwettelijke milieumaatregelen: er wordt geen steun verleend aan milieumaatregelen die met handhaving van bestaande regels kunnen worden afgedwongen. We volgen de ontwikkelingen nauwgezet en bezien wat het effect is op de te maken maatwerkafpraak. Uiteraard moeten de huidige en toekomstige installaties van TSN ongeacht een maatwerkafpraak aan de geldende wet- en regelgeving voldoen. Het bevoegd gezag, de Provincie Noord-Holland en de door haar gemandateerde Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied is verantwoordelijk voor de handhaving en het toezicht hier op.

Vervolgstappen

De komende tijd spreken we verder met TSN. Het doel is dat deze gesprekken resulteren in een concept JLOI. De Adviescommissie

⁶ SA.105337 - Aid to AG der Dillinger Hüttenwerke, Saarstahl AG and ROGESA Roheisengesellschaft Saar mbH for project Power4Steel – Phase 1 in Völklingen and Dillingen

⁷ SA.104903 - ArcelorMittal France

⁸ Zie onder meer Aanhangsel Handelingen II 2023/24, nr. 1687 en Kamerstuk 2024 32 813, nr. 1395

Maatwerkafspraken Verduurzaming Industrie (AMVI) zal, wanneer deze zover is, de concept JLOI analyseren en hierover een openbaar advies uitbrengen. Hierbij kijkt de adviescommissie onder andere naar de geformuleerde doelstellingen, de haalbaarheid en de doelmatigheid. Gelet op de bijzondere aandacht voor gezondheidsrisico's zal de Expertgroep Gezondheid IJmond hierbij worden betrokken. De JLOI zal openbaar worden gemaakt. De JLOI wordt verder uitgewerkt in een definitieve, bindende maatwerkafpraak.

De komende tijd spreken we ook met de EC. De eerste formele stap in het Europese traject is het starten van een pre-notificatie. Wanneer de EC vervolgens aangeeft over voldoende informatie te beschikken om de steunmaatregel te kunnen beoordelen, wordt de pre-notificatie omgezet in een formele notificatie. De EC zal de aanvraag dan finaal beoordelen en een besluit nemen over het al dan niet verlenen van de staatssteungoedkeuring.

Tot slot

Met deze brief hebben wij inzicht gegeven in waar we nu staan in het traject met TSN. Als er verdere ontwikkelingen zijn, zullen wij de Kamer daarover informeren.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S.Th.M. Hermans

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
Ch.A. Jansen